

การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับครูผู้สอน พลศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก

ปิณสรี เอี่ยมสอาด
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

การประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญที่มีส่วนเสริมสร้างความสำเร็จให้กับผู้เรียนและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน การสอนและการประเมินผลจึงจำเป็นต้องมีลักษณะสอดคล้องกันและดำเนินควบคู่กันไป ดังนั้นเมื่อการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีลักษณะการเรียนรู้ที่แท้จริง (Authentic Learning) จึงจำเป็นที่จะต้องทำการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) (ชนาธิป พรกุล. 2544) จากข้อความข้างต้นจึงมีผู้หันมาสนใจการประเมินผลดังกล่าว ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลจากงานหรือผลงานที่เป็นจริงมากกว่าการประเมินด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบเพียงอย่างเดียว และเป็นการประเมินผลตามเกณฑ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน (สมศักดิ์ ภูวภาดาวรรณ. 2544: 91) การประเมินผลตามสภาพจริงสามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถประเมินความสามารถ ทักษะ ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อน ตลอดจนความสามารถในการแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในวิชาต่างๆ นอกจากนี้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงยังเป็นการประเมินเชิงบวกเพื่อค้นหาความสามารถ จุดเด่นและความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในจุดที่ต้องการพัฒนาให้สูงขึ้น เต็มตามศักยภาพ การประเมินผลตามสภาพจริงจึงเป็นเครื่องมือประเมินผลที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ในการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Evaluation) รวมทั้งสามารถใช้ในการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ในสถานการณ์การเรียนการสอนที่ใกล้เคียงชีวิตจริง เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนได้ปฏิบัติจริง โดยนักเรียนเป็นผู้สร้างงาน และสร้างความรู้ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ การประเมินผลดังกล่าวจะอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนได้พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้เป็นอย่างดี (กรมวิชาการ. 2539: 1-2)

การประเมินตามสภาพจริงเป็นกระบวนการให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในเรื่องต่างๆ มากน้อยเพียงไร น่าพอใจหรือไม่ โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ สภาพชีวิตจริงที่นักเรียนประสบอยู่ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนตอบสนอง โดยการแสดงออกด้วยการกระทำปฏิบัติ และผลิมากกว่าการจำลองสถานการณ์ โดยเชื่อว่าการใช้สภาพเหตุการณ์จริงเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนได้ตอบสนอง นักเรียนจะตอบสนองโดยใช้ความรู้ ความสามารถและทักษะที่แท้จริงออกมาให้เห็นการประเมินตามสภาพจริงจึงเป็นการประเมินที่สามารถประเมินความรู้ ความสามารถของนักเรียนได้ดีที่สุด เพราะเป็นการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนตามความเป็นจริงตามธรรมชาติ และสัมพันธ์กับการเรียนการสอน

ที่นักเรียนได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด คือ การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน การประเมินผลระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนผู้สอน ดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนรู้ ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน นอกจากนั้นการประเมินระดับชั้นเรียนยังเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริงหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใดเพิ่มเติมอีก รวมทั้งผู้สอนยังสามารถใช้ผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ตามจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษา กระบวนการประเมินผลทางพลศึกษาในการจัดการเรียนรู้จะต้องประเมินผลผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาทุกครั้งและจะต้องให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 5 ด้านคือ 1. พัฒนาการทางด้านความรู้ 2. พัฒนาการทางด้านเจตคติ 3. พัฒนาการทางด้านทักษะ 4. พัฒนาการทางด้านสมรรถภาพทางกาย 5. พัฒนาการทางด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จุดมุ่งหมายของการสอน พลศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดไว้ให้สัมพันธ์กับตัวชี้วัดระดับชั้นเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โรงเรียนขนาดเล็ก เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน และโรงเรียนตั้งอยู่ในท้องที่ห่างไกลหรือเขตชนบท แต่เป็นสถาบันของชุมชน ซึ่งชุมชนจะรักและหวงแหนอยากให้อยู่คู่กับชุมชนตลอดไป สำหรับการให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของชุมชนในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ต้องกระจายอยู่ในชุมชนรอบนอกต่างๆ ไป มักมีข้อจำกัดด้านการให้ความช่วยเหลือสนับสนุน เนื่องจากชุมชนยังไม่เข้มแข็ง ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนมีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม และจากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานพบว่า ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจโรงเรียนขนาดเล็ก

ยังคงใช้งบประมาณและทรัพยากรไม่คุ้มค่า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปีที่ผ่านมา พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครูและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีครูไม่ครบชั้นเรียน งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค ประกอบกับนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้กับบุตรหลานได้ ดังนั้น ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา นักเรียนขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

ความหมายของการประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินผลตามสภาพจริง เป็นทางเลือกใหม่ในการประเมินผลการเรียนรู้ สามารถนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง สามารถประเมินความสามารถ ทักษะ ความคิดเชิงระบบ ความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณขั้นสูงที่ซับซ้อน ตลอดจนสามารถแก้ปัญหา และประยุกต์ใช้วิธีต่างๆ โดยปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติจะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Life) หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง จึงเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน (Complexity) และเป็นองค์รวม (Holistic) มากกว่างานปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงไว้หลายท่าน ดังนี้ สุขานาถ ยอดอินทร์พรหม (2544: 57) ได้ให้ความหมายการประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมอง หรือการคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมา ตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่า ผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำเช่นนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอะไร” และ “เขาทำไม” จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับ สุชิน เพ็ชรรักษ์ (2544: 89) กล่าวว่า การประเมินผลตามสภาพจริง หมายถึง การตรวจสอบความสามารถของผู้เรียน (Collective Abilities) จากการแสดงพฤติกรรมให้ปรากฏตามแบบหรือวิธีการที่ผู้เรียนเห็นว่าเหมาะสม และการแสดงพฤติกรรมนั้นจำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะที่ได้มีการระบุไว้ในเป้าหมายของการเรียนการสอน

จากการรวบรวมความหมายของการประเมินตามสภาพจริงนั้น สรุปได้ว่า การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หมายถึง การประเมินตามความสามารถของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็นกระบวนการสังเกต การบันทึก การรวบรวมข้อมูลจากผลงาน จากกระบวนการทำงาน การแสดงออกที่เกิดจากการปฏิบัติจริง

แนวคิดและหลักการประเมินผลตามสภาพจริง

การประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมินที่ไม่เน้นการประเมินทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดอย่างซับซ้อนของนักเรียนในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ปัญหาค้นหาและการประเมินตนเอง ทั้งยังสามารถประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของนักเรียน กรมวิชาการ (2539: 27) ได้ให้ความหมายว่าหลักการที่จำเป็นของการประเมินตามสภาพจริงเป็นการประเมิน

ความก้าวหน้า และการแสดงออกของนักเรียนแต่ละคน (ใช้การเปรียบเทียบกับกลุ่ม) บนรากฐานทางทฤษฎีของพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้และด้วยเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย โดยมีหลักการประเมินตามสภาพจริง

1. การประเมินตามสภาพจริงจะต้องมีรากฐานบนพัฒนาการและการเรียนรู้ทางสติปัญญาที่หลากหลาย

2. การประเมินตามสภาพจริงและการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมจะต้องจัดทำให้ส่งเสริมซึ่งกันและกัน คือ จะต้องพัฒนาจากบริบทที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมที่นักเรียนอาศัยอยู่และที่ต้องเรียนรู้ให้ทันกับกระแสเปลี่ยนแปลงของโลก

3. ความรู้ในเนื้อหาสาระทั้งในความก้าวหน้าและลึกจะนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนเรียนรู้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายสนองความต้องการ และเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่

4. การเรียนการสอนการประเมินจะต้องหลอมรวมกันและการประเมินต้องประเมินต่อเนื่องตลอดเวลาที่ทำการเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วม

5. การเรียนการสอนการประเมิน เน้นการปฏิบัติจริงในสภาพที่สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงของการดำรงชีวิต งาน/กิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดงานด้วยตนเอง

6. การเรียนการสอนจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่สุดตามสภาพที่เป็นจริงของแต่ละบุคคล

การประเมินตามสภาพจริงออกแบบขึ้นเพื่อประเมินการปฏิบัติในสภาพจริง โดยงานที่ให้นักเรียนทำต้องมีความสัมพันธ์กับชีวิตความ

เป็นจริง ทำทนายการใช้สติปัญญาที่ซับซ้อน หรือใช้ความรู้ที่อาศัยทักษะทาง อภิปัญญา (Meta - Cognition Skills) และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน 1) แบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Styles) 2) ความถนัด (Aptitudes) และความสนใจของผู้เรียน เพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถและค้นหาจุดเด่นของผู้เรียน

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน (Criteria) คือ “แก่นแท้” (Essentials) ของการปฏิบัติมากกว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สร้างขึ้นจากผู้หนึ่งผู้ใด โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เปิดเผยและรับรู้กันอยู่ในโลกของความเป็นจริงของทั้งตัวนักเรียนและผู้อื่น ไม่ใช่เกณฑ์ที่เป็นความลับปิดกั้นอย่างการประเมินแบบเดิมใช้อยู่ในแต่ละภารกิจจะมีเกณฑ์ซึ่งระบุถึงมาตรฐานของการปฏิบัติที่แจ่มชัดและโปร่งใส เกณฑ์จะสะท้อนมุมมองที่หลากหลายของภารกิจทความซับซ้อนมากกว่าที่ย่นย่อหรือสรุปออกมาให้เห็นเพียงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว เนื่องจากเกณฑ์เป็นเรื่องที่นำมาจากการปฏิบัติ เกณฑ์จึงเป็นสิ่งที่ชี้แนะสำหรับการเรียนการสอนและการประเมินที่สะท้อนให้เห็นเป้าหมายและกระบวนการศึกษาอย่างแจ่มชัด จึงทำให้ครูอยู่ในบทบาทของผู้ฝึก (Coach) และนักเรียนในบทบาทของผู้ปฏิบัติ (Performers) พร้อมกับเป็นผู้ประเมินตนเอง (Self - Evaluators)

โรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนขนาดเล็กในกรอบคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการกำหนดความหมายที่แตกต่างไปจากโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม) ในเรื่องของขนาดโรงเรียน เดิมยึดเอาโรงเรียนที่มีขนาด จำนวนนักเรียน 120 คน

ลงมา โรงเรียนขนาดเล็กในความหมายใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดโรงเรียนที่มีขนาดนักเรียนต่ำกว่า 300 คน ลงมา จึงยึดกรอบที่กำหนดในร่างกฎกระทรวงว่า ด้วยการจัดการระบบบริหารและการ “จัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก”

สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน ในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1. โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียน 121 - 300 คน กลุ่มหนึ่ง
2. โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ลงมาอีกกลุ่มหนึ่ง

ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กในความหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ นับเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ โดย ได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา 4 ด้าน ที่สำคัญคือ

- 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ
- 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารทั่วไป

ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควร

ดำเนินงานภายในโรงเรียนอย่างมีระบบ โดยมีแผนการดำเนินงานที่แสดงลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการ มีการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบ มีแผนการควบคุมกำกับงาน และการประเมินผลงานที่ชัดเจน ตามลักษณะของงาน

การประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา

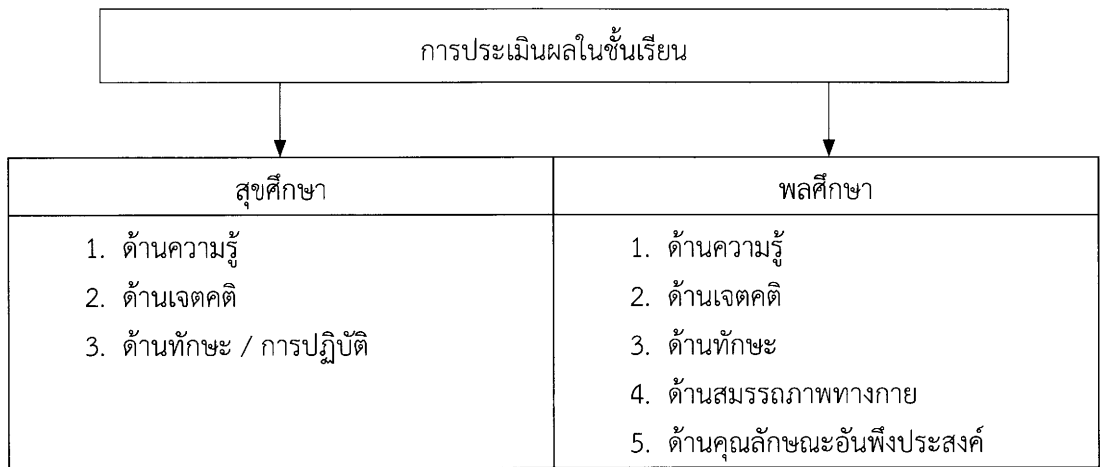
การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอนอย่างต่อเนื่องบันทึกวิเคราะห์แปลความหมายข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้อของผู้เรียนและการสอนของครูการวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพการประเมินระหว่างการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เช่นนี้เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Formative Assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวันเป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่นจุดที่ต้องปรับปรุงจึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาในการเก็บข้อมูลผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกตการซักถามการระดมความคิดเห็น เพื่อให้ได้มติข้อสรุปของประเด็นที่กำหนดการใช้แฟ้มสะสมงานการใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติการประเมินความรู้เดิมการให้ผู้เรียนประเมินตนเองการให้เพื่อนประเมินเพื่อนและการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนาคือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูนแก้ไขความคิดความ

เข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้องตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนได้ จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับ ได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้จบรายวิชาเพื่อตัดสินให้คะแนนหรือให้ระดับผลการเรียนให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554: 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 3-4) ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร ดังนั้นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกัน คือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2552: 373) กล่าวว่า การประเมินผลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามี 2 สาระย่อย (sub-strands) อยู่ในกลุ่มเดียวกัน คือ สุขศึกษากับพลศึกษา และธรรมชาติของ 2 สาระ(วิชา) นี้ มีความแตกต่างกันในการจัดการเรียนรู้ แม้ว่าจะมีเป้าหมายเดียวกันคือ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาวะ (well-being) ให้แก่ผู้เรียนก็ตาม การประเมินผลที่มีรายละเอียดของการปฏิบัติแตกต่างกันออกไป สำหรับสาระสุขศึกษาคงใช้ลักษณะการวัดและประเมินผลเช่นเดียวกับกลุ่มสาระอื่นอีก 7 กลุ่ม แต่สาระพลศึกษามีความแตกต่างในจุดยืนทางวิชาการ (academic standing) ลักษณะของเนื้อหาความรู้ และทักษะทำให้มีส่วนร่วมในการเรียนของผู้เรียนแตกต่างจากสาระสุขศึกษาและสาระอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตามพฤติกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาระ พลศึกษาสามารถนำมาประเมินผลได้ทั้งสิ้น แม้อาจจะไม่เป็นตัวเลขจำนวนนับแต่ก็สามารถใช้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์มาตัดสินได้

ขอบข่ายการประเมินผลการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การประเมินผลผู้เรียนมี 3 ระดับ แต่เนื่องจากปรัชญาและธรรมชาติของสุขศึกษาและพลศึกษามีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องดำเนินการประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้อง และครอบคลุมจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ ครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นสุขศึกษาหรือพลศึกษา จึงถือว่าเป็นการดำเนินการประเมินผลผู้เรียนในชั้นเรียนที่สมบูรณ์ ดังนี้ (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. 2552: 394)

ภาพประกอบ 1 จุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์การเรียนรู้ของการประเมินผลผู้เรียนในชั้นเรียน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สามารถกระทำได้หลากหลายวิธี ผู้สอนควร พิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุด มุ่งหมายและจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ. 2546: 235-236)

แนวคิดของเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ทาง พลศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา สำหรับโรงเรียน ขนาดเล็ก ต้องดำเนินการประเมิน 5 ด้าน คือ ด้าน ความรู้ ด้านเจตคติ ด้านทักษะ ด้านสมรรถภาพ ทางกาย และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมี รายละเอียด ดังนี้

1. แบบวัดความรู้ทางพลศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบวัด ความรู้ทางพลศึกษา มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบ เลือกตอบ (multiple choice) ชนิด 3 ตัวเลือก โดยข้อสอบทั้งหมดได้พิจารณาวิเคราะห์สาระ

มาตรฐาน และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา แล้วสร้างตารางกำหนด ข้อสอบโดยในแต่ละตัวชี้วัดจะกำหนดข้อสอบ เพื่อ เป็นกรอบในการสร้างแบบวัดความรู้ทางพลศึกษา และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล คะแนน

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
เกณฑ์การให้คะแนน

ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถาม ในข้อนั้น ถูกต้อง

ให้ 0 คะแนน เมื่อนักเรียนตอบข้อคำถาม ในข้อนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่ตอบ

เกณฑ์การแปลผล

ได้คะแนนร้อยละ 80 - 100 คะแนน ดีมาก

ได้คะแนนร้อยละ 70 - 79 คะแนน ดี

ได้คะแนนร้อยละ 60 - 69 คะแนน พอใช้

ได้คะแนนร้อยละ 50 - 59 คะแนน ผ่าน

ได้คะแนนร้อยละ 0 - 49 คะแนน

ไม่ผ่าน

2. แบบวัดเจตคติทางพลศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบวัด เจตคติทางพลศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า

(rating scale) 5 ระดับ ซึ่งเป็นข้อคำถามความรู้สึก/ ความคิดเห็น ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้พลศึกษาและข้อคำถามที่สร้างขึ้นจะมีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผลคะแนน

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความทางบวก

ให้ 5 คะแนน เมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ให้ 4 คะแนน เมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้น

ให้ 3 คะแนน เมื่อนักเรียนยังไม่แน่ใจ

ให้ 2 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ข้อความทางลบ

ให้ 5 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ให้ 4 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

ให้ 3 คะแนน เมื่อนักเรียนยังไม่แน่ใจ

ให้ 2 คะแนน เมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้น

ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์ในการแปลผลจากคะแนนเฉลี่ยของเบสท์ (Best) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ความหมาย

4.50 – 5.00 นักเรียนมีเจตคติต่อ

วิชาพลศึกษาในระดับดี

3.50 – 4.49 นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาพลศึกษาในระดับค่อนข้างดี

2.50 – 2.49 นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาพลศึกษาในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาพลศึกษาในระดับค่อนข้างไม่ดี

– 1.49 นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาพลศึกษาในระดับไม่ดี

3. แบบทดสอบทักษะทางพลศึกษา

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบทดสอบทักษะทางพลศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นกิจกรรมให้นักเรียนเลือกฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกาย การเล่นเกม เบ็ดเตล็ด และการเล่นการละเล่นพื้นเมือง แล้วให้ครูประเมินผลจากการฝึกกิจกรรม และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผลคะแนน

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
(โดยให้นักเรียนเลือกฝึกปฏิบัติกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติได้ครบ 3 กิจกรรม ได้ 3 คะแนน

ปฏิบัติได้ 2 กิจกรรม ได้ 2 คะแนน

ปฏิบัติได้ 1 กิจกรรม ได้ 1 คะแนน

ปฏิบัติไม่ได้ ได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ปฏิบัติได้ครบ 3 กิจกรรม ถือว่านักเรียนมีทักษะ (ดี)

ปฏิบัติได้ 2 กิจกรรม ถือว่านักเรียนมีทักษะ

(ปานกลาง)

ปฏิบัติได้ 1 กิจกรรม ถือว่านักเรียน
มีทักษะ (พอใช้)
ปฏิบัติไม่ได้ ถือว่านักเรียน
ไม่มีทักษะ
(ปรับปรุง)

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
(โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเล่นเกมเบ็ดเตล็ด)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 5 ข้อ ได้ 4 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 4 ข้อ ได้ 3 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 3 ข้อ ได้ 2 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน
ปฏิบัติไม่ได้ ได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 5 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ดีมาก)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 4 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ดี)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 3 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ปานกลาง)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 1 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (พอใช้)

ปฏิบัติไม่ได้ ถือว่านักเรียนไม่มีทักษะ
(ปรับปรุง)

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
(โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วหาวิธีการเล่นการ
ละเล่นพื้นเมือง)

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 5 ข้อ ได้ 4 คะแนน

ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 4 ข้อ ได้ 3 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 3 ข้อ ได้ 2 คะแนน
ปฏิบัติได้ตามรายการ
ประเมิน 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน
ปฏิบัติไม่ได้ ได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 5 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ดีมาก)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 4 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ดี)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 3 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (ปานกลาง)

ปฏิบัติได้ตามรายการประเมิน 1 ข้อ ถือว่า
นักเรียนมีทักษะ (พอใช้)

ปฏิบัติไม่ได้ ถือว่านักเรียนไม่มีทักษะ
(ปรับปรุง)

4. แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อ สุขภาพ

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบทดสอบ
สมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งแบบทดสอบ
และเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์
กับสุขภาพ เป็นแบบทดสอบของสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้แก่ แบบ
ทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่
สัมพันธ์กับสุขภาพ สำหรับเด็กไทยอายุ 7 - 18 ปี
และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล
คะแนน

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้
เกณฑ์การแปลผล

การสรุปผลการประเมินสมรรถภาพทางกาย
เพื่อสุขภาพ คือ ระดับสมรรถภาพทางกาย ที่ผ่าน

เกณฑ์ระดับปานกลางตั้งแต่ 3 รายการขึ้นไป ถือว่าผ่าน

5. แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีลักษณะเป็นประเมินค่า 4 ระดับ โดยวิเคราะห์และศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ตามกระทรวงศึกษาธิการ 2551 แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสังเกตเพื่อใช้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผลคะแนน

กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนและแปลผล ดังนี้

- ระดับคะแนน 3 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำ
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
- ระดับคะแนน 0 หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลย ไม่ชัดเจนหรือไม่มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ

เกณฑ์การให้คะแนน

- ให้ 3 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติเป็นประจำ
- ให้ 2 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัติเป็นบางครั้ง
- ให้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนปฏิบัตินานๆ ครั้ง
- ให้ 0 คะแนน เมื่อนักเรียนไม่ปฏิบัติเลย ไม่ชัดเจนหรือไม่มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ

เกณฑ์ในการแปลผล

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
2.50 – 3.00	ดีเยี่ยม
1.50 – 2.49	ดี
1.00 – 1.49	ผ่าน
0 – 0.99	ไม่ผ่าน

สรุป

การประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาเป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียนในด้านต่างๆ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการให้คะแนน (Grading) ต่อไป การประเมินผลผู้เรียนจะดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ สมรรถภาพทางกาย และสังคม โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การใช้แบบทดสอบทักษะกีฬา (Sports Skill Tests) การใช้แบบทดสอบเจตคติ และความสนใจ (Attitude and interest Inventories) การใช้แบบสอบถามต่างๆ (Questionnaires) และการสำรวจรายการหรือการเลือกตอบ (Checklist) กระบวนการประเมินผลทางพลศึกษาในการจัดการเรียนรู้จะต้องประเมินผลผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาทุกครั้งและจะต้องให้ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 5 ด้าน คือ 1. พัฒนาการทางด้านความรู้ 2. พัฒนาการทางด้านเจตคติ 3. พัฒนาการทางด้านทักษะ 4. พัฒนาการทางด้านสมรรถภาพทางกาย 5. พัฒนาการทางด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดไว้ให้สัมพันธ์กับตัวชี้วัดระดับชั้นเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2539). การประเมินผลจากสภาพจริง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2546). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2556, จาก http://journal.drchalard.com/journal/3/3_3/aded_3_3.9-23.pdf.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- . (2554). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชนาธิป พรกุล. (2544). แคลท์: รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา คุณาภิสิทธิ์. (2552). การพัฒนาหลักสูตร แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำของ สกสค.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2539). การประยุกต์ใช้การวัดการประเมินความสามารถจริงในสภาพการเรียนการสอน. วารสารการวัดผลการศึกษา. 17(51): 32-41.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สุชานาถ ยอดอินทร์พรหม. (2544). การใช้แบบฝึกการเขียนเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การศึกษาพิเศษ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุชิน เพ็ชรรักษ์. (2544). รายงานการวิจัย เรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขครั้งที่ 2 พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: พรินทกราฟฟิค.
- Browning, Arthetta Jane. (1999). Question of Equity: Kentucky Authentic Assessment Reading and Mathematics Results Compared by Sex and Location. Dissertation Abstract International. 60(11A): 151

Hauser, D.L. (1980). Comparison of different models for organizational analysis. In **Organizational assessment perspective on the measurement of organizational behavior and the quality of work life** (pp. 132-161). New York: John Wiley & Son.